

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทหนังสือพิมพ์กับการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์” ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์โดยแบ่งเป็นเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับเนื้อหาข่าวทั่วไป ประกอบกับการสัมภาษณ์บรรณาธิการและผู้สื่อข่าว เพื่อศึกษาถึงการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ว่ามีบทบาทอย่างไรในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะในเรื่องของการสร้างพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และการสร้างกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นสองส่วนที่สำคัญในการพัฒนาคนในสังคมในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์

เพื่อศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวข้างต้น การวิจัยนี้ได้เน้นตอบคำถาม 3 ประการ กล่าวคือ

1. การเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และข่าวทั่วไปของหนังสือพิมพ์เป็นการนำเสนอเพื่อสร้างพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ในลักษณะของการเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้อ่านหรือไม่ อย่างไร
2. การนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์และข่าวทั่วไปของหนังสือพิมพ์เป็นการนำเสนอเพื่อสร้างกระบวนการคิดในรูปแบบของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ให้กับผู้อ่านหรือไม่ อย่างไร
3. ผู้ที่รับผิดชอบในการคัดเลือกเนื้อหาทางกายภาพเพื่อการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์มีบทบาทอย่างไรต่อการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์นั้นต้องพัฒนาการนำเสนอเนื้อหาทั้งในส่วนของการสร้างเสริมความรู้และกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้นในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะการนำเสนอหลักฐานในเชิงประจักษ์ การนำเสนอข้อมูลในเชิงลึกและการนำเสนอเนื้อหาในเชิงวิชาการ และจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อสรุปสำหรับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ว่า หนังสือพิมพ์ควรมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำข่าว ทั้งในเรื่องทัศนคติที่มีต่อเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และมุมมองในประเด็นข่าวและสร้างค่านิยมใหม่สำหรับคุณค่าข่าว รวมถึงวิธีการหาข่าวซึ่งควรเป็นการทำข่าวเชิงรุก โดยมีการค้นคว้าหาข้อมูลหลักฐานมาประกอบและนำเสนอข่าวในแง่มุมเชิงวิชาการมากขึ้น

ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยในรายละเอียดในตอนต่อไป

การสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์

1. การนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการวิจัยพบว่า การนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์นั้นยังไม่เป็นการนำเสนอในลักษณะของการเสริมสร้างความรู้เพื่อสร้างพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ให้กับผู้รับสารได้จากเหตุผล 4 ประการคือ

1.1 ความครอบคลุมในการนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์

จากการวิจัยสรุปได้ว่า การนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์นั้นไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิทยาศาสตร์ทุกประเภทอย่างเพียงพอที่จะสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์เรื่องความครอบคลุมของเนื้อหาจะเห็นว่ามีกรนำเสนออย่างไม่เท่าเทียมกันจากสัดส่วนการนำเสนอที่แตกต่างกัน โดยมีกรนำเสนอเนื้อหาทางด้านสาธารณสุข การแพทย์มากที่สุด และ (ดูรายละเอียดตารางที่ 1 หน้า 71 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาตามบทบาทหน้าที่ทางการสื่อสารของสื่อมวลชน ในเรื่องของการสื่อสารทางปัญญาแล้ว หนังสือพิมพ์ควรเพิ่มบทบาทกรนำเสนอในลักษณะเสริมสร้างความรู้โดยให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาวิทยาศาสตร์ทางด้านอื่น ๆ ในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้อ่านนั้นมีความแตกต่างกันความต้องการความรู้ย่อมแตกต่างกัน เพื่อสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการที่จะก่อให้เกิดวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ขึ้นในสังคม

แต่อย่างไรก็ดีจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ส่งสาร พบว่า เกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาวิทยาศาสตร์นั้นคำนึงถึง ความใกล้ชิดกับผู้รับสารมากที่สุดและคำนึงถึงคุณค่าความเป็นข่าวในประเด็นเรื่องของความใหม่สดของเนื้อหา และจากผลการวิจัยที่พบว่าเนื้อหาวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นเนื้อหาที่มีการนำเสนอมากที่สุด นั้นอาจสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาของผู้ส่งสาร โดยเห็นว่าวิทยาศาสตร์การแพทย์นั้นเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดผู้รับสารและเป็นสิ่งที่ผู้รับสารควรรับรู้มากที่สุด และเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีการนำเสนอรองลงมาคือ เรื่องความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งมีความสอดคล้องกับความเห็นของผู้ส่งสารอีกเช่นกันที่ว่า เกณฑ์สำหรับการคัดเลือกเนื้อหาโดยดูที่ประเด็นในการนำเสนอนั้น มักเป็นประเด็นในเรื่องของความใหม่ หรือความเป็นฮีโร่ของนักวิจัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์นั้น มีผลต่อการ

สร้างพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ให้กับผู้รับสาร ทั้งนี้ผู้รับสารจะมีความรู้ในเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์จากหนังสือพิมพ์นั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือตัวผู้ส่งสารว่าจะเลือกนำเสนอสารประเภทใดอย่างไร

1.2 ในเรื่องวัตถุประสงค์ของการนำเสนอเนื้อหา

ในการนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น ผลการวิจัยพบว่าเป็นการนำเสนอในลักษณะของการแจ้งเพื่อทราบมากที่สุด ซึ่งถึงแม้ว่าในลำดับรองลงมาจะเป็นการนำเสนอเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจก็ตาม แต่ก็มีสัดส่วนที่แตกต่างกันมากเห็นได้จากตารางที่ 2 (ดูรายละเอียดตารางที่ 2 หน้า 72 ประกอบ) ดังที่ได้กล่าวในบทที่ 3 แล้วว่าการนำเสนอเนื้อหาที่ดีสำหรับการสร้างพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์นั้น ต้องเป็นการนำเสนอโดยมุ่งที่จะอธิบายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ซึ่งจากการวิจัยในเรื่องวัตถุประสงค์ของการนำเสนอกลับพบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อแจ้งให้ทราบมากที่สุด

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า บทบาทการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์นั้นไม่ได้เป็นไปเพื่อมุ่งที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้รับสารอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ศ.ดร. อมเรศ ภูมิรัตน์ ที่กล่าวว่า “ถ้าจะพัฒนาการเสนอข่าววิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ไทย นักข่าวควรมีการนำเสนอรายละเอียดในเชิงลึก”

ขณะเดียวกัน ผู้ส่งสารเองมีแนวคิดในเรื่องเดียวกันนี้แตกต่างจากนักวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ การนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ในเชิงลึกนั้นทำให้ผู้อ่านไม่สนใจที่จะอ่าน ทั้งนี้เห็นว่าเนื้อหาดังกล่าวเป็นเรื่องหนัก ยากแก่การเรียนรู้ ทำให้มีผลต่อการเขียนเนื้อหาวิทยาศาสตร์ โดยผู้ส่งสารมีความเห็นตรงกันว่า การนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์นั้นควรนำเสนอในลักษณะสั้น ๆ และเข้าใจง่าย การเขียนในลักษณะนี้จึงสะท้อนออกมาในรูปแบบของวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเนื้อหาวิทยาศาสตร์ คือเป็นการนำเสนอเพื่อแจ้งให้ทราบมากกว่าการอธิบายความ

1.3 เรื่องการอ้างอิงข้อมูล

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์มีการอ้างอิงข้อมูลได้ไม่ดีเพียงพอ เนื่องจากข้อมูลที่นับว่ามีความน่าเชื่อถือมากที่สุดเพราะเป็นข้อมูลที่ผ่านการสังเคราะห์มาแล้วจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่ง ได้แก่ บทความทางวิชาการนั้นจากการวิจัยพบที่มีการอ้างอิงข้อมูลประเภทดังกล่าวในสัดส่วนที่น้อยที่สุดคือร้อยละ 9.4 (ดูรายละเอียดตารางที่ 4 หน้า 75 ประกอบ) ส่วนการอ้างอิงแหล่งที่มา

ของข้อมูลเพื่อเป็นการยืนยันว่าเรื่องที่กล่าวมานั้นเป็นเรื่องจริงสามารถตรวจสอบได้และเป็นการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนั้น จากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ไม่ได้ทำหน้าที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองที่ดีเพียงพอ กล่าวคือมีสัดส่วนของการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเพียงร้อยละ 35.69 (ดูรายละเอียดตารางที่ 5 หน้า 76 ประกอบ)

1.4 เรื่องการอธิบายความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยพบว่า มีการให้ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงมากที่สุดคือ มีการนำเสนอร้อยละ 85.51 รองลงมาได้แก่ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและกรรมวิธีทางวิทยาศาสตร์ (ดูรายละเอียดตารางที่ 6 หน้า 78 ประกอบ) ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นบทบาทการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันว่า เป็นเพียงการแจ้งให้ผู้อ่านรับทราบถึงเรื่องราวข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นโดยที่ข้อมูลความรู้อื่น ๆ ซึ่งควรจะมีการนำเสนอควบคู่กันไปในนั้นกลับมีสัดส่วนที่แตกต่างกันมาก

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องการสร้างความเข้าใจโดยการอธิบายความรู้ว่า เป็นการนำเสนอโดยมีสัดส่วนของการสรุปถึงความรู้ที่ได้มากที่สุด คือร้อยละ 70.67 (ดูรายละเอียดตารางที่ 7 หน้า 80 ประกอบ) ส่วนการอธิบายในเรื่องที่มาและความสำคัญของความรู้ รวมถึงวิธีการได้มาซึ่งความรู้ นั้น มีการนำเสนอในสัดส่วนที่ต่างกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเรื่องของการให้ความรู้

จากผลการวิจัยเรื่องนี้จะเห็นว่า มีความสอดคล้องกับผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ส่งสาร โดยผู้ส่งสารเห็นว่า ในการนำเสนอเรื่องวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์นั้นไม่ต้องการเสนอในเชิงลึกหรือมีการอธิบาย เพราะผู้ส่งสารคิดว่าผู้อ่านนั้นไม่ต้องการที่จะทราบข้อมูลในเชิงลึก ประกอบกับเวลาอันจำกัดในการนำเสนอข่าวทำให้ไม่มีเวลาพอสำหรับผู้ส่งสารในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่นำเสนอ อีกทั้งเนื้อหาในการนำเสนอมีจำกัด จึงมีการนำเสนอเพียงข้อมูลเบื้องต้นที่ผู้ส่งสารคิดว่าผู้รับสารควรจะต้องรู้เท่านั้น โดยเฉพาะการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับหลักการและกฎวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นข้อมูลที่ลึกลงไปในรายละเอียดมากขึ้นนั้น จะเห็นว่ามีการนำเสนอน้อยมากเพียงแค่อ้อยู่ 17.31 เท่านั้น (ดูรายละเอียดตารางที่ 6 หน้า 78 ประกอบ)

จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าการอธิบายความรู้ในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์นั้นไม่มีความครบถ้วน เป็นที่น่าสังเกตว่าการนำเสนอเช่นนี้ทำให้อ่านเพียงแต่รับรู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นเท่านั้น ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจความรู้นั้นอย่างแท้จริงและไม่สามารถนำไปอธิบายต่อได้ แต่ในประเด็นนี้ในมุมมองของผู้ส่งสาร กล่าวว่าการทำหน้าที่ของสื่อเป็นเพียงการจุดประกายความคิดให้กับผู้อ่าน ให้ผู้

อ่านหันมาสนใจวิทยาศาสตร์มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ส่งสารซึ่งทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารนั้น ไม่ได้คำนึงถึงการนำเสนอเพื่อสร้างความรู้ให้กับผู้อ่านเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตามมีข้อที่น่าสังเกตจากผลการวิจัยในส่วนนี้ในเรื่องของการระบุถึงการนำไปใช้ประโยชน์ กล่าวคือ มีการระบุถึงการนำไปใช้ประโยชน์ เพียงร้อยละ 33.22 เท่านั้น (ดูรายละเอียดตารางที่ 8 หน้า 81 ประกอบ) ในขณะที่เกณฑ์ในการคัดเลือกข่าววิทยาศาสตร์โดย จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ส่งสารนั้นจะคำนึงถึงข่าวที่มีผลกระทบต่อผู้อ่าน และการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้อ่านเป็นหลัก

1.5 การเขียนและการสื่อสาร

จากผลการวิจัยเรื่องการเขียนและการสื่อสาร ซึ่งครอบคลุมในเรื่องของ ภาษาและรูปแบบการเขียน ผลการวิจัยพบว่าถึงแม้จะมีการใช้ระดับภาษาที่เข้าใจง่ายคือเป็นภาษาเชิงทางการ แต่นั่นก็เป็นภาษาที่ใช้สำหรับการเขียนข่าวโดยทั่วไป ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติของผู้สื่อข่าว แต่สำหรับการเขียนข่าวซึ่งมีการใช้คำศัพท์เทคนิคเฉพาะ ทางวิทยาศาสตร์นั้นกลับพบว่ามีส่วนของการอธิบายความหมายเพียงร้อยละ 15.89 เมื่อเทียบกับปริมาณการใช้คำศัพท์ที่พบในการวิจัยครั้งนี้ (ดูรายละเอียดตารางที่ 10 หน้า 84 ประกอบ) ซึ่งการนำเสนอในลักษณะเสริมสร้างความรู้ที่ดีนั้นควรจะต้องมีการอธิบายความหมายของคำศัพท์ดังกล่าวเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของผู้อ่าน

ฉะนั้นจึงอภิปรายได้ว่า รูปแบบการสื่อสารของหนังสือพิมพ์ในการที่จะสร้างความเข้าใจให้กับผู้อ่านในส่วนของนำเสนอเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์นั้นยังเป็นการทำหน้าที่ได้ไม่ดีเพียงพอ ทำให้ส่งผลกระทบต่อการสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ทั้งหมด การรับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ย่อมไม่ครบถ้วนและไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง

สรุปผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ว่า หนังสือพิมพ์ควรมีการพัฒนาในการนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ทั้งในด้านของผู้ส่งสารและวิธีการนำเสนอเนื้อหา เพื่อการสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ดีให้กับผู้รับสาร

2. สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอข่าวสำหรับเนื้อหาข่าวทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นต้องมีการพัฒนาการนำเสนอข่าวเพื่อให้เป็นไปตามลักษณะของข่าวที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา ทั้ง 6 กรณีข่าวนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 คุณภาพของข่าว (Quality of News)

เกณฑ์การวิเคราะห์คุณภาพข่าวที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย เรื่องความถูกต้อง ความเป็นภววิสัยและความสมดุลในการนำเสนอข่าว จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

2.1.1 ความถูกต้อง การศึกษาในเรื่องความถูกต้องนั้นทำการศึกษาใน 2 กรณีคือ การอ้างอิงแหล่งข่าว และการอ้างอิงข้อมูลประกอบในการนำเสนอข่าว ผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์มีการอ้างอิงแหล่งข่าวคิดเป็นร้อยละ 79.46 (ดูรายละเอียดตารางที่ 13 หน้า 89 ประกอบ) สำหรับการอ้างอิงข้อมูลนั้นพบที่มีการอ้างอิงข้อมูลประกอบการเขียนร้อยละ 42.63 และพบว่ามีภาระบุแหล่งที่มาของข้อมูลร้อยละ 60.37 ของจำนวนรายเรื่องที่มีการอ้างอิงข้อมูลประกอบ (ดูรายละเอียดตารางที่ 19 หน้า 93 ประกอบ) แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลเท่าที่ควร ซึ่งเท่ากับหนังสือพิมพ์ไม่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ของผู้อ่าน

สำหรับเรื่องการอ้างอิงข้อมูลนี้ ดร.สุพล สุดารา ได้อธิบายไว้ว่า การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นมี 2 ด้านที่ต้องอธิบายจึงต้องเขียนให้คนอ่านได้รับรู้ถึงที่มาและที่ไปของข้อมูล และมีเหตุผลประกอบ อีกทั้งควรมีมีการอ้างอิงข้อมูลว่านำมาจากที่ใด เพื่อให้รู้สึกถึงความสำคัญของข้อมูล และสำหรับวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์นั้นข้อมูลข่าวสารนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะจากการอ้างอิงแหล่งข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้อ่านสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้ อีกทั้งสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ด้วยตนเองอีกด้วย จากผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นยังไม่มีคุณภาพที่ดีเพียงพอเนื่องจากการอ้างอิงข้อมูลและการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลของหนังสือพิมพ์ดังกล่าว

2.1.2 ความเป็นภววิสัย จากผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์ยังขาดความเป็นภววิสัยในการนำเสนอข่าว กล่าวคือ มีการแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว ซึ่งการนำเสนอข่าวนั้นควรเป็นการนำเสนอโดยปราศจากอคติส่วนตัวของผู้สื่อข่าว

อย่างไรก็ดีจากการวิเคราะห์เนื้อหาข่าว ผู้วิจัยพบว่าแนวทางการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้น มีส่วนในการแสดงความคิดเห็นลงในข่าว ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในการแสดงความคิดเห็นลงในข่าวนั้นสะท้อนให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์จะมีการแสดงความคิดเห็นตามแนวทางของข่าวที่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นให้ความสำคัญ กล่าวคือ หนังสือพิมพ์มติชนซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นการเสนอข่าวหนักมีปริมาณในการแสดงความคิดเห็นต่อข่าว การชุกหุนของนายกรัฐมนตรีนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 45.50 และพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นการเสนอข่าวเบา นั้นมีการแสดงความคิดเห็นในกรณีข่าว การตกเป็นผู้ต้องสงสัยของนพ.วิสุทธิในคดีฆ่าพญ.ผัสพรมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 42.25 (ดูรายละเอียดตารางที่ 23 และตารางที่ 24 หน้า 97 ประกอบ) แต่จากการเสนอข่าวในภาพรวมแล้วหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับไม่มีความแตกต่างกัน

2.1.3 ความสมดุล สำหรับเรื่องของความสมดุลในการนำเสนอข่าวนั้นสรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์ไม่ให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวทั้งสองฝ่าย ซึ่งจากผลการวิจัยนั้นพบว่ามีการนำเสนอข้อมูลจากทั้งสองฝ่ายเพียงร้อยละ 43.97 (ดูรายละเอียดตารางที่ 28 หน้า 100 ประกอบ)

อย่างไรก็ดีจากการวิจัยพบว่า ข่าวที่มีภาพความขัดแย้งกันอย่างชัดเจนนั้นหนังสือพิมพ์จะให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวของทั้งสองฝ่ายมากกว่า เช่นข่าวกรณีอาหารเสริมV1 หนังสือพิมพ์มติชนมีส่วนในการนำเสนอ 2 ฝ่ายถึงร้อยละ 67.50 สำหรับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนั้นมีส่วนในการนำเสนอในเรื่องเดียวกันนี้ คิดเป็นร้อยละ 64.86 นับว่าเป็นกรณีข่าวที่มีความสมดุลในการนำเสนอสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีข่าวอื่น ๆ (ดูรายละเอียดตารางที่ 29 และตารางที่30 หน้า 101 ประกอบ)

ในเรื่องของความสมดุลนี้มีมุมมองของนักวิชาการที่น่าสนใจ จากแง่มุมของการนำเสนอข่าวของทั้งสองฝ่ายของหนังสือพิมพ์ โดยจะพบว่าหนังสือพิมพ์มักนำประเด็นที่มีความขัดแย้งกันรุนแรงและให้ความสำคัญกับประเด็นของความขัดแย้งนั้นเป็นหลัก ซึ่งในเรื่องนี้โดยอาจารย์วิทยากร เชียงกูล ได้ตั้งข้อสังเกตที่น่าสนใจว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นไม่ควรไปเน้นในเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกเท่านั้น หนังสือพิมพ์ควรจะมีมุมมองในเชิงวิชาการเพิ่มมากขึ้นและนำเสนอเนื้อหาในเชิงวิเคราะห์มากขึ้นเพื่อสร้างความเป็นเหตุเป็นผลให้กับผู้อ่าน

2.2 วิธีการในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์

การนำเสนอของหนังสือพิมพ์ในส่วนของการทำงานข่าวนั้น ควรจะมีการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ประกอบในการทำงานข่าวซึ่ง การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงวิธีการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่มีการใช้

วิธีการทางวิทยาศาสตร์ประกอบหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับนั้นมีการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการทำข่าวน้อยมาก โดยหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอด้วยวิธีดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 6 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐพบเพียงร้อยละ 3 และวิธีการที่พบนั้นเป็นการรวบรวมข้อมูลและประมวลเพื่อนำเสนอ

สรุปผลการวิจัยในเรื่องกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์

จากแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ที่กล่าวถึงในบทที่สองจะเห็นว่า กระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์เป็นส่วนสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ สำหรับการวิเคราะห์การสร้างกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนในคือการวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเนื้อหาข่าวทั่วไป

1. สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษาเรื่องการสร้างกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ สรุปผลการวิจัยได้ว่า หนังสือพิมพ์ควรมีการพัฒนาเนื้อหาเพื่อเสริมสร้างกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์โดยผ่านเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีเหตุผลสนับสนุนกล่าวคือ

1.1 การอ้างเหตุผล

จากผลการวิจัยในเรื่องการอ้างเหตุผลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาประเภทบทความ พบว่ามีการใช้เหตุผลสนับสนุนในการนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ในสัดส่วน 54.70 (ดูรายละเอียดตาราง 31 หน้า 103 ประกอบ) แต่ในการชี้แจงเหตุผลซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้สำหรับกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์นั้น กลับมีสัดส่วนในการชี้แจงเหตุผลเพียงร้อยละ 36.75 และจากความคิดเห็นของนักวิทยาศาสตร์ที่ว่า การเขียนงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ต้องมีความเป็นเหตุเป็นผลเพราะมีทั้งสองด้านที่ต้องอธิบายจึงต้องเขียนให้คนอ่านทราบถึงที่มาและที่ไป รวมทั้งมีการนำเสนอเหตุผลประกอบ และต้องมีการอ้างอิงข้อมูลว่านำมาจากที่ใดให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความสำคัญของข้อมูล รวมถึงเป็นการอ้างหลักฐานในเชิงประจักษ์ จากความคิดเห็นดังกล่าวประกอบกับผลการวิจัย ทำให้สรุปได้ว่าการนำเสนอบทความของหนังสือพิมพ์นั้นไม่มีการชี้แจงเหตุผลที่ดีเพียงพอ

1.2 การสร้างบรรยากาศของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์

ผลการวิจัยเรื่องการนำเสนอบทความเพื่อสร้างบรรยากาศของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์นั้น มีสัดส่วนของการแจ้งให้ทราบมากเท่า ๆ กับระดับของการอธิบายความ กล่าวคือ มีการนำเสนอในระดับแจ้งให้ทราบถึงร้อยละ 40.17 และมีการนำเสนอในระดับอธิบายความร้อยละ 45.30 (ดูรายละเอียดตารางที่ 33 หน้า 106 ประกอบ) ส่วนการกระตุ้นให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ หรือแนวทางการแก้ปัญหาซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศของวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ที่ดีนั้น กลับมีสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างมา

2. สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวทั่วไป

สำหรับการนำเสนอเนื้อหาข่าวทั่วไปนั้นสรุปได้ว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นควรเพิ่มบทบาทสำหรับการสร้างกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ให้กับผู้อ่านด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 การนำเสนอข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์

จากผลการวิจัยพบว่า ในการนำเสนอข่าวทั่วไปมีการนำเสนอข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 47.77 (ดูรายละเอียดตารางที่ 34 หน้า 108 ประกอบ) ทั้งนี้ในส่วนของนำเสนอข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์นั้นก็พบว่า ข้อมูลที่นำมาใช้อ้างอิงส่วนใหญ่เป็นคำพูดของนักวิชาการซึ่งเป็นข้อมูลที่นับว่ามีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าข้อมูลวิทยาศาสตร์อื่น ๆ เพราะเป็นข้อมูลที่ประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงและความคิดเห็น

ทั้งนี้จะเห็นว่าในการนำเสนอข่าวนั้นมีการนำเสนอข้อมูลในเชิงวิชาการค่อนข้างน้อย ทำให้มีผลกับการส่งเสริมกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ เพราะข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์และข้อมูลทางวิชาการนั้นเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ให้ผู้อ่าน เนื่องจากผู้อ่านจะเกิดการรับรู้และการคิดจากข้อมูลที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ยืนยันซึ่งทำให้ผู้อ่านคิดและเชื่ออย่างมีเหตุผล ซึ่งตรงกับความคิดของอาจารย์วิทยากร เชียงกูลที่กล่าวไปข้างต้นแล้วว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นไม่ควรเน้นในเรื่องของประเด็นทางอารมณ์เช่นการนำเสนอในประเด็นของการขัดแย้ง ควรให้นำหนักในประเด็นที่เป็นข้อมูลเชิงวิชาการมากขึ้น

2.2 การนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์

จากผลของการวิจัยพบว่าการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ในข่าว ซึ่งถือว่าการไม่สนับสนุนกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์เพราะข้อมูลดังกล่าวไม่สามารถนำมาอ้างอิงและอธิบาย

ได้ในเชิงเหตุผล และประเภทของข้อมูลที่พบมากที่สุดคือการกล่าวอ้างลอย ๆ คิดเป็นร้อยละ 51.10 อย่างไรก็ตามก็พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนั้นมีการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ในข่าวอาชญากรรมมากที่สุด ซึ่งจากกรณีศึกษาข่าวหมอวิสุทธิพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอเรื่องของความเชื่อมากที่สุดคือร้อยละ 54.54 รองลงมาเป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ร้อยละ 36.36 และในเรื่องพิธีกรรมร้อยละ 9.09 ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนั้นไม่มีการนำเสนอข้อมูลดังกล่าวสำหรับกรณีข่าวหมอวิสุทธิ (ดูรายละเอียดตารางที่ 43 หน้า 113 ประกอบ)

2.3 การด่วนสรุป

จากผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์มีการด่วนสรุปในประเด็นข่าวมากถึงร้อยละ 41.74 (ดูรายละเอียดตารางที่ 46 หน้า 116 ประกอบ) ซึ่งถือว่าการด่วนสรุปในประเด็นข่าวนี้เป็นการบั่นทอนในเรื่องการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ ซึ่งกระบวนการคิดในเชิงวิทยาศาสตร์นั้นสนับสนุนให้คนรู้จักที่จะตั้งคำถาม หรือสมมติฐานกับสิ่งที่เกิดขึ้น การด่วนสรุปในประเด็นข่าวเท่ากับเป็นการตอกย้ำความไม่เป็นวิทยาศาสตร์ให้กับผู้อ่าน

สำหรับการด่วนสรุปในประเด็นข่าวนี้พบว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับมีความแตกต่างกันโดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอในลักษณะด่วนสรุปในประเด็นข่าวมากกว่าโดยคิดเป็นร้อยละ 48.92 ขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 34.10 นอกจากนี้ยังพบว่าข่าวอาชญากรรมนั้นมีการนำเสนอในลักษณะด่วนสรุปมากที่สุด กล่าวคือ กรณีข่าวของหมอวิสุทธิโดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนั้นมีการด่วนสรุปถึงร้อยละ 84.51 ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนนั้นมีการด่วนสรุปคิดเป็นร้อยละ 64.84 (ดูรายละเอียดตารางที่ 47 และตารางที่ 48 หน้า 117 ประกอบ) ซึ่งจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ส่งสารนั้นคิดว่าการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวไม่ได้ต้องการให้เกิดการเข้าใจผิดแต่ต้องการให้ผู้อ่านนั้นติดตามอ่านเนื้อหาข่าวข้างใน ประกอบกับเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ซึ่งจะเห็นว่าผู้ส่งสารยังมีค่านิยมในการทำข่าวโดยเน้นในเรื่องของการขายข่าวมากกว่าการคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

2.4 การสร้างบรรยากาศสำหรับวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์

ในบรรยากาศของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้อ่านสนใจและมีการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องนั้น กลับพบว่าบรรยากาศของการถกเถียงการนำเสนอความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์นั้น

มีสัดส่วนที่น้อย กล่าวคือ มีบทความที่นำเสนอในเชิงวิพากษ์วิจารณ์เพียงร้อยละ 25.34 และนำเสนอบทความแนวทางแก้ไขปัญหาร้อยละ 15.75 (ดูรายละเอียดตารางที่ 49 หน้า 122 ประกอบ)

2.5 การสร้างเสริมความเป็นเหตุเป็นผล

จากผลการวิจัยจะเห็นว่า บทบาทในการการสร้างเสริมความเป็นเหตุเป็นผลของหนังสือพิมพ์นั้นยังทำได้ไม่ดีเพียงพอ เนื่องจากมีสัดส่วนการอ้างเหตุผลที่รัดกุมโดยคิดเป็นร้อยละ 46.36 ซึ่งนอกจากปริมาณการอ้างเหตุผลดังกล่าวแล้ว ในการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า การนำเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับกรณีข่าวของหนังสือพิมพ์นั้นมีทั้ง บทความที่เป็นการแสดงความคิดเห็นในส่วนของหนังสือพิมพ์เอง และเป็นบทความจากนักวิชาการ และจากการวิเคราะห์พบว่าบทความที่มีการอ้างเหตุผลที่รัดกุมนั้น ส่วนใหญ่เป็นบทความจากนักวิชาการ ส่วนบทความที่เป็นคอลัมน์ประจำของหนังสือพิมพ์นั้นมักพบว่าเป็นการอ้างเหตุผลที่ไม่รัดกุม

2.6 การนำเสนอเนื้อหาในการอภิปรายถกเถียงและการโต้ตอบ

ในเรื่องการนำเสนอเนื้อหาในการอภิปรายถกเถียงและการโต้ตอบซึ่งได้แก่คอลัมน์การตอบปัญหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ หรือคุยกับนักวิทยาศาสตร์นั้นไม่พบว่ามีหนังสือพิมพ์ฉบับใดในขอบเขตของการศึกษา นำเสนอคอลัมน์ประเภทดังกล่าว แต่ในส่วนของบทบรรณาธิการที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาวิทยาศาสตร์นั้นจากการวิจัย พบเพียง 2 ข้อเขียนเท่านั้นซึ่งแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่เห็นถึงความสำคัญของเนื้อหาวิทยาศาสตร์เหมือนกับเนื้อหาทางด้านอื่น ๆ และจากการสัมภาษณ์ผู้ส่งสาร ทำให้ทราบว่าสาเหตุที่หนังสือพิมพ์ไม่นำเสนอเนื้อหาประเภทดังกล่าวอาจเป็นเพราะ ผู้ส่งสารประเมินว่าผู้รับสารนั้นไม่ต้องการอ่าน และเห็นว่าเนื้อหาวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่ยาก

สรุปผลการวิจัยในการสำรวจความคิดเห็นของบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าวและนักวิทยาศาสตร์นักวิชาการ

3. สรุปผลสัมภาษณ์บรรณาธิการ ผู้สื่อข่าววิทยาศาสตร์และนักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการ

3.1 สรุปผลสัมภาษณ์บรรณาธิการ และผู้สื่อข่าววิทยาศาสตร์

สำหรับบทบาทของผู้ส่งสารซึ่งได้แก่ บรรณาธิการและผู้สื่อข่าวนั้นการวิจัยครั้งนี้สำรวจความคิดเห็นเฉพาะสายข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจากผลการวิจัยนั้นทำให้ได้ข้อสรุปว่า ผู้ส่งสาร

นั้นมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์เพราะผู้ส่งสารเป็นผู้กลั่นกรองข่าวสารให้กับผู้อ่าน ทั้งในเรื่องปริมาณและกำหนดขอบเขตการรับรู้ และจากผลการวิจัยในการสำรวจความคิดเห็นของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นั้นทำให้ได้ข้อสรุปคือนโยบายขององค์กรนั้นมีผลกับการเสนอข่าว โดยเฉพาะข่าววิทยาศาสตร์เนื่องจากองค์กรหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าววิทยาศาสตร์เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่หนักประการหนึ่ง อีกประการคือเหตุผลทางธุรกิจที่ต้องการนำเสนอข่าวเพื่อให้ขายได้และเห็นว่าข่าววิทยาศาสตร์นั้นขายไม่ได้ นอกจากนี้เป็นเรื่องของทัศนคติของตัวผู้ส่งสารที่ควรจะมีการปรับเปลี่ยนคือ เรื่องการนำเสนอโดยผู้ส่งสารมักคิดว่าผู้รับสารไม่สนใจจึงไม่นำเสนอโดยไม่มีการปรับพื้นฐานที่ดีเพียงพอในการตัดสินใจว่าควรนำเสนอเนื้อหาอย่างไรสำหรับเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์

3.1.1 เกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว จากผลการวิจัยพบว่า ในการคัดเลือกเนื้อหาเพื่อนำเสนอนั้นผู้ส่งสารจะให้ความสำคัญกับคุณค่าข่าวในเรื่องความแปลกใหม่ การค้นพบ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ความมีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ และความมีประโยชน์ต่อผู้อ่าน และจากการสัมภาษณ์นั้นสรุปได้ว่าผู้ส่งสารเห็นว่าเรื่องความแปลกใหม่ของวงการวิทยาศาสตร์นั้นมีคุณค่าความเป็นข่าวสูงและการนำเสนอให้น่าสนใจนั้นควรนำเสนออย่างสั้น ๆ เพราะเห็นว่าเรื่องของวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องหนัก

จะเห็นว่าจากมุมมองในเรื่องของเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าววิทยาศาสตร์และการนำเสนอเนื้อหานั้นผู้ส่งสารควรจะมีการปรับเปลี่ยนโดยมุ่งที่จะสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้กับผู้อ่านมากขึ้น โดยเน้นการให้การศึกษาเป็นประเด็นหลัก

3.1.2 การให้ความสำคัญต่อการเขียนเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าผู้ส่งสารเองมีความตระหนักว่าการเขียนเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์นั้นเป็นเรื่องที่ยากเพราะในบางครั้งผู้ส่งสารไม่มีความเข้าใจในเนื้อหาดีเพียงพอ อีกทั้งพบว่าปัญหาในเรื่องของเวลาที่รีบเร่งในการทำข่าวทำให้ผู้สื่อข่าวเสนอข่าวเพียงสั้น ๆ ในประเด็นหลักคือ 5W1H เท่านั้น ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีนักวิชาการให้ความเห็นว่าผู้สื่อข่าวควรมีการค้นคว้าข้อมูลเองโดยหาข่าวจากวารสารวิทยาศาสตร์เพื่อนำเสนอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและมีเวลาเพียงพอที่จะสอบถามนักวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม

3.1.3 การตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ จากการวิจัยพบว่าการทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวของหนังสือพิมพ์กับการตระหนักถึงวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ของตัวนักข่าวและบรรณาธิการข่าวนั้นมีความขัดแย้งกัน จากการสัมภาษณ์พบว่า นัก

ข่าวและบรรณาธิการข่าวนั้นเห็นถึงความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้และการสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ให้กับคนในสังคม โดยมีความคิดเห็นที่หลากหลายกล่าวคือ เห็นว่าสังคมไทยนั้นขาดความเป็นเหตุเป็นผล แต่เป็นเพราะองค์ประกอบในสังคมหลายส่วนประกอบกัน ทั้งเรื่องของการศึกษา การเลี้ยงดูของครอบครัวและการเรียนรู้ของคนในสังคม ซึ่งผู้ส่งสารคิดว่าควรมีการพัฒนาวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์แต่ผู้ส่งสารส่วนใหญ่ก็เห็นว่า หนังสือพิมพ์นั้นมีผลเพียงเล็กน้อยในการพัฒนาวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์

3.1.4 บทบาทในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ส่งสารนั้นสรุปได้ว่า การจะดำเนินบทบาทอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยซึ่งในบางครั้งนโยบายขององค์กรก็มีส่วนในการกำหนดบทบาทของข่าวที่นำเสนอ รวมถึงกำหนดบทบาทของผู้สื่อข่าวในการที่จะหาข่าวมานำเสนอด้วย ดังจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์ที่นิยมเสนอข่าวประเภทชุดต้นไม้ไหว้จอมพลวก ซึ่งข่าวเหล่านี้เป็นสิ่งที่ขัดแย้งต่อความเป็นวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ เพราะถึงแม้จะไม่มีภารกิจอย่างเป็นทางการอย่างไรก็ตามลักษณะอักษรว่าเป็นข่าวที่ทำให้คนมีความมั่งงาย และมีความเชื่อในปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ซึ่งการเสนอข่าวเหล่านี้ก็ถือเป็นนโยบายขององค์กรอย่างหนึ่ง

สรุปภาพรวมของบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์นั้น จากการประมวลข้อมูลทั้งหมดนั้นทำให้เห็นภาพ และเค้าโครงของการปรับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ควรมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำข่าวโดยเริ่มจากการปรับที่นโยบายขององค์กรเป็นอันดับแรก ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติงานนั้นย่อมถือเอานโยบายขององค์กรเป็นหลักในการทำงานดังจะเห็นได้จาก ความคิดเห็นในเรื่องการคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอ เหตุผลของธุรกิจและการขายข่าวของหนังสือพิมพ์มีส่วนทำให้ข่าววิทยาศาสตร์ไม่ถูกคัดเลือกเพื่อนำเสนอ ทั้งในส่วนของการนำเสนอข่าวภายในเล่ม และโดยเฉพาะข่าวหน้าหนึ่งนั้นนักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์โดยมีการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์บนหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์มากขึ้น

อีกทั้งกระบวนการนำเสนอของผู้ส่งสาร โดยต้องมีการปรับทัศนคติเรื่องคุณค่าความเป็นข่าวสำหรับข่าววิทยาศาสตร์ซึ่งมุ่งเพียงประเด็นข่าวในเรื่องความแปลกใหม่ และความเป็นฮีโร่ของนักวิจัย โดยต้องมีการสอดแทรกข้อมูลในเชิงวิชาการมากขึ้น เพราะจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ส่งสารพบว่าข้อมูลทางวิชาการบางเรื่องในบางเรื่องถูกละเลยเนื่องจากผู้ส่งสารคิดว่าผู้อ่านไม่ชอบวิธีการนำ

เสนอเช่นนั้น และสำหรับคุณค่าความเป็นชาวสำหรับชาวทั่วไปนั้นหนังสือพิมพ์ควรเน้นในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม และการให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาซึ่งสามารถนำเสนอร่วมกับคุณค่าชาวอื่น ๆ ได้

การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์สามารถสอดแทรกความเป็นวิทยาศาสตร์ได้ ทำให้ได้แนวทางการเขียนข่าวของหนังสือพิมพ์ โดยกำหนดลักษณะการนำเสนอข่าวในเชิงให้ความรู้ซึ่งแนวทางการเขียนข่าวนั้น นโยบายองค์กรโดยบรรณาธิการข่าวเป็นผู้กำกับดูแลนั้นควรตระหนัก ซึ่งได้มีนักวิชาการแสดงความคิดเห็นถึงวิธีการนำเสนอข่าว อาทิ ไม่ควรนำเสนอข่าวโดยเน้นประเด็นการขัดแย้งมากกว่าการนำเสนอถึงผลดีผลเสียของที่มาของการขัดแย้งนั้น ควรตระหนักถึงเหตุผลมากกว่าอารมณ์ และไม่ควรรายการเขียนข่าวในลักษณะตอกย้ำความเชื่อผิด ๆ ทั้งนี้ นักวิชาการเสนอว่าในการนำเสนอข่าวที่เน้นคุณค่าชาวในเรื่องความแปลกนั้นควรมีการนำเสนอในลักษณะของการให้ความรู้และใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์อธิบายถึงสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น

3.2 สรุปบทสัมภาษณ์นักวิทยาศาสตร์ และนักวิชาการ

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการในเรื่องบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ ดังกล่าวทำให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริงของสังคมไทย ซึ่งจะมีลักษณะหลายประการที่ไม่เอื้อต่อการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ ปัญหาหลักที่สำคัญคือคุณภาพของระบบการศึกษาของสังคมไทย ซึ่งนักวิทยาศาสตร์เห็นว่าต้องมีการแก้ไขในเรื่องดังกล่าว

อย่างไรก็ดีถ้ามองในด้านของสื่อมวลชนแล้วก็นับได้ว่าสื่อมวลชนทุกแขนงสามารถที่จะมีส่วนช่วยในการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ทั้งนักวิทยาศาสตร์และสื่อมวลชนเองมีความเห็นตรงกันว่าหนังสือพิมพ์มีศักยภาพในการให้ความรู้ได้ดี เพราะหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่สามารถอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดีกว่าสื่ออื่นและเห็นว่าการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์นั้นจะทำให้สังคมเข้าใจกับวิทยาศาสตร์มากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์มากขึ้นสังคมก็จะตระหนักได้ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญจากการผลการวิจัยในส่วนของ การสัมภาษณ์นักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการและ บรรณาธิการรวมถึงผู้สื่อข่าว สามารถสรุปถึงบทบาทการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ได้ดังนี้

3.2.1 สรุปบทบาทของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน จากการมุมมองของนักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการ สามารถสรุปแนวความคิดของนักวิทยา

ศาสตร์ถึงปัญหาในการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ซึ่งพอจะทำให้มองเห็นภาพของการทำหน้าที่ในการนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ ได้ดังนี้

1) ปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์มีไม่เพียงพอ

นักวิทยาศาสตร์เห็นตรงกันว่าปริมาณของข่าวทางด้านวิทยาศาสตร์ที่นำเสนอมีน้อยไป เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของข่าววิทยาศาสตร์กับข่าวด้านอื่น ๆ นั้นมีปริมาณที่แตกต่างกันมาก โดยนักวิทยาศาสตร์เห็นว่าสาเหตุที่หนังสือพิมพ์ไม่มีการนำเสนอเป็นเพราะ เห็นว่าเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก

2) หนังสือพิมพ์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์

นักวิทยาศาสตร์เห็นตรงกันว่าหนังสือพิมพ์นั้นยังไม่ให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์เท่าที่ควร โดยมีความคิดเห็นสนับสนุนคือ ข่าวนักวิทยาศาสตร์ดีเด่นชาวนี้นี้ไม่เคยเป็นข่าวสำหรับหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ชาวนี้นักไปอยู่บนหน้าในของหนังสือพิมพ์ และคิดว่าข่าวเช่นนี้จะสามารถช่วยเผยแพร่วงการวิทยาศาสตร์ออกไปสู่สังคม แต่ในความเป็นจริงสื่อมวลชนไม่ได้นำเสนอข่าวตรงนี้ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะข่าวพวกนี้ขายไม่ได้ และนักวิทยาศาสตร์เห็นว่าหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับประเด็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์มากกว่าที่จะนำเสนอในแง่มุมของวิทยาศาสตร์

3) มีการนำไปใช้ประโยชน์ได้ค่อนข้างน้อยเพราะเป็นเรื่องที่ไกลตัว

นักวิทยาศาสตร์ยังเห็นว่ากรนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์หนังสือพิมพ์นั้นเป็นเรื่องไกลตัวผู้อ่าน กล่าวคือมีการนำเสนอเรื่องแปลกจากต่างประเทศเป็นส่วนมากทำให้มีการนำไปใช้ประโยชน์ได้ค่อนข้างน้อย และเห็นว่าผู้สื่อข่าวทางวิทยาศาสตร์ของไทยควรนำเสนอข่าวที่มีการค้นคว้าเองอาจจะเป็นวารสารทางด้านวิทยาศาสตร์ของเมืองไทยหรือต่างประเทศก็ได้แต่ควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับผู้อ่าน

4) นักข่าวมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอ

ในการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์นั้นนักวิทยาศาสตร์เห็นว่า นักข่าวจะต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์บ้างเพื่อที่จะสามารถสื่อสารให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจ โดยต้องมีการทำความเข้าใจกับข้อมูลที่จะนำเสนอ

5) หนังสือพิมพ์ไม่ได้สร้างนักข่าวทางด้านวิทยาศาสตร์

นักวิทยาศาสตร์เห็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่ได้สร้างนักข่าวทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นปัญหาในการสื่อสารเพราะสิ่งสำคัญในการสื่อสารเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์คือ ต้องการคนกลางในการสื่อสารระหว่างนักวิทยาศาสตร์และผู้อ่านซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป

นอกจากมุมมองของนักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการแล้วในด้านของสื่อมวลชน คือ บรรณาธิการและผู้สื่อข่าววิทยาศาสตร์นั้น สามารถสรุปถึงปัญหาในการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ซึ่งพอจะทำให้มองเห็นภาพของการทำหน้าที่ในการนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ได้ดังนี้

1. เกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาไม่ได้มุ่งสร้างพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์

จากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า เกณฑ์ที่หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญในการคัดเลือกเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คุณค่าข่าวในเชิงแปลกใหม่ การค้นพบ และเป็นข่าวที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกรคัดเลือกข่าวของหนังสือพิมพ์กลุ่มเป้าหมายของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับซึ่งผู้ส่งสารเห็นว่ากลุ่มเป้าหมายของตนนั้นไม่ต้องการรับรู้เนื้อหาข่าวสารทางด้านวิทยาศาสตร์ เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่หนักและเข้าใจยาก

2. หนังสือพิมพ์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์

เนื่องจากนโยบายขององค์กรนั้นก็มีส่วนในการคัดเลือกเนื้อหาด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ถ้าเป็นองค์กรที่ไม่ให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์แล้ว ข่าววิทยาศาสตร์ที่นักข่าวคัดเลือกและนำเสนอไปยังกองบรรณาธิการ ข่าวดังกล่าวก็จะไม่ถูกคัดเลือก รวมถึงกำหนดบทบาทของผู้สื่อข่าวในการที่จะหาข่าวมาเสนอด้วย ดังจะเห็นว่าหนังสือพิมพ์ที่นิยมเสนอข่าวประเภทชุดต้นไม้ไหว้จอมปลวก ซึ่งข่าวเหล่านี้เป็นสิ่งที่ขัดแย้งต่อความเป็นวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ เพราะถึงแม้จะไม่มีพิธีสุจรรย์อย่างเป็นทางการ เหล่านี้ก็ถือเป็นนโยบายขององค์กรอย่างหนึ่ง

3. ผู้สื่อข่าวไม่มีทักษะเพียงพอในการเขียนเนื้อหาวิทยาศาสตร์

สำหรับในเรื่องการเขียนเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์นี้ จากการสัมภาษณ์นักข่าวและบรรณาธิการข่าวของหนังสือพิมพ์พบว่า ปัญหาในเรื่องภาษาและเรื่องที่ยากเป็นอุปสรรคต่อการนำเสนอ เพราะบางครั้งหนังสือพิมพ์เห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่สังคมควรจะต้องรู้แต่หนังสือพิมพ์เอง

นั้นไม่สามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ เพียงพอที่จะอธิบายให้คนในสังคมรับรู้และเข้าใจได้ ผู้สื่อข่าวได้กล่าวถึงการนำเสนอข่าวทางด้านวิทยาศาสตร์ว่าถ้าเป็นข่าวที่มีความซับซ้อนมากก็จะนำเสนอเป็นข่าวสั้น หรือนำเสนอในข้อมูลที่สามารถจะแปลความหมายให้เข้าใจได้ หรืออีกทางเลือกคือการไม่นำเสนอข่าวสั้น

4. ข้อจำกัดทางด้านเวลาของการนำเสนอข่าว

ผู้สื่อข่าวเห็นว่าข้อจำกัดของความเป็นข่าวสั้นมีผลต่อการเขียนเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ การเขียนข่าวสั้นถูกจำกัดด้วยเวลาและพื้นที่ข่าวทำให้ผู้สื่อข่าวไม่มีเวลาในการเขียนมากนัก การเขียนข่าววิทยาศาสตร์จึงได้แต่รายงานว่าเกิดอะไรขึ้น ที่ไหน เมื่อไหร่ คือ 5W 1H

สรุปแนวทางในการกำหนดบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์

ในเรื่องของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์นั้นจากการสำรวจความเห็นของนักวิทยาศาสตร์จะเห็นตรงกันว่าการนำเสนอในปริมาณน้อย และต้องมีการพัฒนาในเรื่องคุณภาพของเนื้อหาโดยให้มีความใกล้ชิดผู้อ่านมากขึ้น โดยต้องมีการนำเสนอข่าวที่เกิดในเมืองไทย ในขณะที่ทางด้านสื่อหนังสือพิมพ์นั้นเห็นว่าเป็นการนำเสนอให้เห็นถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งเป็นการขยายความรู้ออกไปให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวจากเจ้าของเทคโนโลยี เพราะผู้สื่อข่าวคิดว่าความเป็นเจ้าของเทคโนโลยีนั้นอยู่ที่ต่างประเทศ

เหตุผลอีกประการคือทำให้เนื้อหาที่มีความหลากหลาย ความแตกต่างทางความคิดนี้จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงทั้งนี้เพื่อการนำเสนองานเขียนทางวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้เสนอแนวทางว่าไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอเนื้อหาประเภทใดนั้นเป็นประโยชน์กับผู้อ่านทั้งสิ้น แต่การที่จะสร้างพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการสื่อสารที่ง่ายและสามารถดึงดูดความน่าสนใจของผู้อ่านให้หันมาอ่านมากกว่า ซึ่งตรงกับแนวทางที่จะนำเสนอต่อไปกล่าวคือ

รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่ต้องมีการปรับปรุงอีกประการคือปรับแนวทางการสื่อสารให้ง่ายขึ้น คนอ่านทุกระดับการศึกษาสามารถอ่านแล้วมีความเข้าใจ อีกทั้งต้องมีการปรับปรุงในเรื่องวิธีการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ให้มีการค้นคว้ามากขึ้นแทนการคัดลอกข่าวจากอินเทอร์เน็ตก็ดี หรือข่าวตามสำนักข่าว ๆ ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ได้แนะนำว่าควรคัดเลือกเรื่องจากวารสารทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่

ถูกต้อง เพราะการนำเสนอเนื้อหาของวารสารดังกล่าวนี้เป็นเสมือนการตรวจสอบของวงการศึกษา ศาสตร์เอง และเป็นข้อมูลที่สามารถเชื่อถือได้ว่าถูกต้อง ขณะเดียวกันในมุมมองของผู้สื่อข่าวนั้น ต้องการข่าวที่มีความใหม่สด ฉะนั้นการนำเสนอข้อมูลจากวารสารวิทยาศาสตร์จึงเป็นวิธีการที่หนังสือพิมพ์ไม่เลือกนำเสนอ

นอกจากนี้นักวิทยาศาสตร์ยังเห็นว่าควรมีการพัฒนาศักยภาพของผู้สื่อข่าวโดยเพิ่มพูนความรู้ ในเรื่องวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้สื่อข่าวสามารถเป็นสื่อกลางที่ดีสำหรับการสื่อสารงานข่าว วิทยาศาสตร์อย่างไรก็ดีนักวิทยาศาสตร์ได้ให้ข้อสรุปถึงแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ซึ่ง ผู้วิจัยได้ทำการประมวลถึงแนวทางที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ

1. หนังสือพิมพ์ควรมีการนำเสนอข่าวในลักษณะของการอธิบายความรู้และให้ข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ในเชิงลึกกับผู้อ่าน
2. หนังสือพิมพ์ควรทำข่าววิทยาศาสตร์โดยเป็นข่าวที่นักข่าวค้นคว้าเองแทนการลอกข่าว
3. ควรมีการให้เนื้อที่กับข่าววิทยาศาสตร์มากขึ้น และให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์มากขึ้น เช่น การพาดหัวข่าววิทยาศาสตร์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์
4. ควรมีการประสานกันระหว่างนักข่าวและนักวิทยาศาสตร์ในการให้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์กับประชาชนและช่วยอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ จากข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ให้กับสังคม
5. วงการสื่อสารมวลชนควรที่จะพัฒนาในเรื่องการให้การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ให้กับนักศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาบุคลากรนักข่าววิทยาศาสตร์ในอนาคต
6. การพัฒนาในเรื่องการวิธีการสื่อสารเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์โดยให้ข่าววิทยาศาสตร์เป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่ายมากขึ้น
7. ควรมีการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นของไทยหรือข่าว หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นในเมืองไทย เช่นงานวิจัยต่าง ๆ
8. ในการนำเสนอข่าวควรนำเสนอประเด็นของวิทยาศาสตร์มากกว่าไสยศาสตร์
9. สื่อมวลชนควรมีการค้นคว้าเพิ่มเติมทางวิทยาศาสตร์หรือในเรื่องอื่นๆ ที่จะต้องนำเสนอความรู้เพิ่มเติมให้กับผู้อ่าน

สรุปภาพรวมของบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์นั้น จากการประมวลข้อมูลทั้งหมดนั้นทำให้เห็นภาพ และเค้าโครงของการปรับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการ

สร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ควรมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำข่าวโดยเริ่มจากการปรับที่นโยบายองค์กรเป็นอันดับแรก ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติงานนั้นย่อมถือเอานโยบายองค์กรเป็นหลักในการทำงานดังจะเห็นได้จาก ความคิดเห็นในเรื่องการคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอ เหตุผลของธุรกิจและการขายข่าวของหนังสือพิมพ์มีส่วนทำให้ข่าววิทยาศาสตร์ไม่ถูกคัดเลือกเพื่อนำเสนอ ทั้งในส่วนของ การนำเสนอข่าวภายในเล่ม และโดยเฉพาะข่าวหน้าหนึ่งนั้นนักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์โดยมีการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์บนหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์มากขึ้น

อีกทั้งกระบวนการนำเสนอของผู้ส่งสาร โดยต้องมีการปรับทัศนคติเรื่องคุณค่าความเป็นข่าวสำหรับข่าววิทยาศาสตร์ซึ่งมุ่งเพียงประเด็นข่าวในเรื่องความแปลกใหม่ และความเป็นฮีโร่ของนักวิจัย โดยต้องมีการสอดแทรกข้อมูลในเชิงวิชาการมากขึ้น เพราะจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ส่งสารพบว่าข้อมูลทางวิชาการบางเรื่องในบางเรื่องถูกละเลยเนื่องจากผู้ส่งสารคิดว่าผู้อ่านไม่ชอบวิธีการนำเสนอเช่นนั้น

การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์สามารถสอดแทรกความเป็นวิทยาศาสตร์ได้ ทำให้ได้แนวทางการเขียนข่าวของหนังสือพิมพ์ โดยกำหนดลักษณะการนำเสนอข่าวในเชิงให้ความรู้ซึ่งแนวทางการเขียนข่าวนั้น นโยบายองค์กรโดยบรรณาธิการข่าวเป็นผู้กำกับดูแลนั้นควรตระหนัก ซึ่งได้มีนักวิชาการแสดงความคิดเห็นถึงวิธีการนำเสนอข่าว อาทิ ไม่ควรนำเสนอข่าวโดยเน้นประเด็นการขัดแย้งมากกว่าการนำเสนอถึงผลดีผลเสียของที่มาของการขัดแย้งนั้น ควรตระหนักถึงเหตุผลมากกว่าอารมณ์ และไม่ควรการเขียนข่าวในลักษณะตอกย้ำความเชื่อผิด ๆ ทั้งนี้นักวิชาการเสนอว่าในการนำเสนอข่าวที่เน้นคุณค่าข่าวในเรื่องความแปลกนั้นควรมีการนำเสนอในลักษณะของการให้ความรู้และใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์อธิบายถึงสิ่งผิดปกติกที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเปรียบเทียบปริมาณข่าววิทยาศาสตร์กับข่าวในลักษณะส่งเสริมความเชื่อในทางไสยศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้เห็นบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการให้ความสำคัญกับข่าววิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์มากขึ้น
2. ควรสัมภาษณ์ บรรณาธิการและผู้สื่อข่าวสายข่าวอื่น ๆ เพื่อศึกษาเกณฑ์ในการคัดเลือกและการนำเสนอข่าวที่สนับสนุนวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์

3. ในการศึกษาครั้งต่อไปนั้นควรมีการศึกษารูปแบบการเขียนเพิ่มเติม ในเรื่องลักษณะของรูปแบบการเขียน หรือการรูปแบบการเล่าเรื่องว่าหนังสือพิมพ์นั้นมีการดำเนินเรื่องอย่างไร อาทิ มีวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้ตัวละคร หรือการเขียนโดยการโยงเข้ากับชีวิตคน
4. ควรมีการวิเคราะห์ประเด็นข่าววิทยาศาสตร์ที่น่าเสนอว่ามุ่งนำเสนอในประเด็นใด เช่น ความขัดแย้ง ความใหม่ของเนื้อหา หรือมุ่งประเด็นเรื่องความสนใจของคน เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย